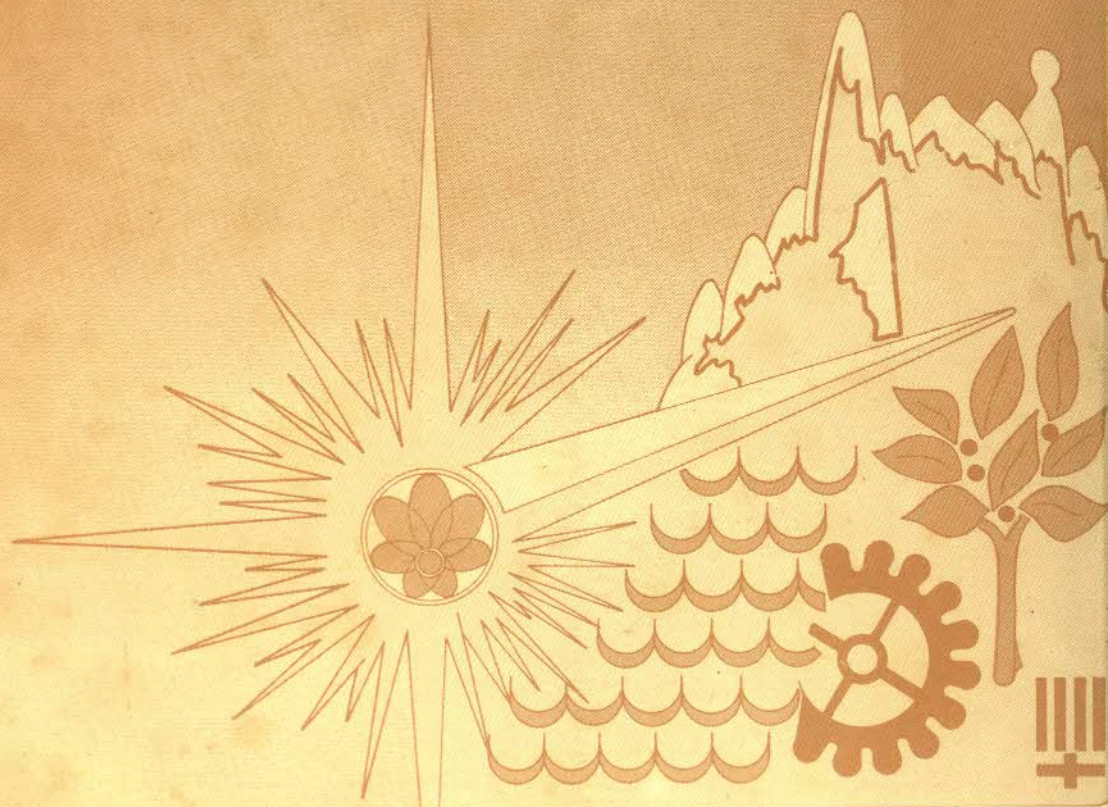
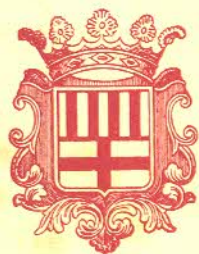

FESTES DE LA LLUM 1977

butlletí monogràfic
del
Centre Excursionista
Comarca de Bages

RECULL DE LES
FESTES DE LA LLUM 1977

ELS PRESIDENTS

del Centre Excursionista de la Comarca de Bages

VIVENCIES PERSONALS

PREGO

de les FESTES DE LA "MISTERIOSA LLUM",
pronunciat al Saló del Consistori de la Casa de la
Ciutat, de Manresa, el dia 13 de Febrer de 1977, per

SIMEO SELGA I UBACH

Soci de sempre del Centre Excursionista
de la Comarca de Bages

Aquest recull monogràfic ha estat possible gràcies a:

EXCM. AJUNTAMENT DE MANRESA
SIMEÓ SELGA i UBACH
CENTRE EXCURSIONISTA
COMARCA DE BAGES

Il·lm. Sr. Batlle de la Ciutat

Excma. Corporació Municipal

Srs. Junta de la Sèquia i d'Aigües potables

Senyores i senyors

Sr. President del Centre Excursionista de la Comarca de Bages
Junta Directiva i Srs. socis.

A l'agrair-vos a tots la vostra benevolença en acceptar escoltar-me, deixeu-me d'una manera especial dirigir-me a vosaltres senyors ex-Presidents del Centre: Sr. Miquel Vidal i Bonastre, Sr. Ricard Cucurella i Serra, Sr. Pere Jorba i Puigsubirà, Sr. Francesc Jorba i Soler, Sr. Ramon Sallís i Bonastre i Sr. Antoni Bahí i Alburquerque, dient-vos gràcies, moltes gràcies per la vostra presència.

I a vós, Sr. Jaume Armengou Vila, soci número 1 del Centre, en nom de tots, la salutació més sentida. La vostra presència és un gran goig per tothom. Homenatgem tots el vostre civisme i els vostres 92 anys tan fermes i tan dignes. Per molts anys. Moltes gràcies també per la vostra presència.

A l'acceptar aquesta comanda senzillament com a soci de sempre del Centre com tants d'altres ho podien fer, em trobava en una autèntica angoixa per a escollir la temàtica adient per aquesta avinentesa: Festes de la Llum 1977 i la responsabilitat organitzativa a una Entitat: el Centre Excursionista de la Comarca de Bages.

Un tema biogràfic? Oleguer Miró i Borràs? o a Josep Esteve i Seguí? o, a Josep Arola Sala? persones tan estimades i tan importants en la vida del Centre i de Manresa. El Centre i els seus poetes? La Llum i la muntanya?

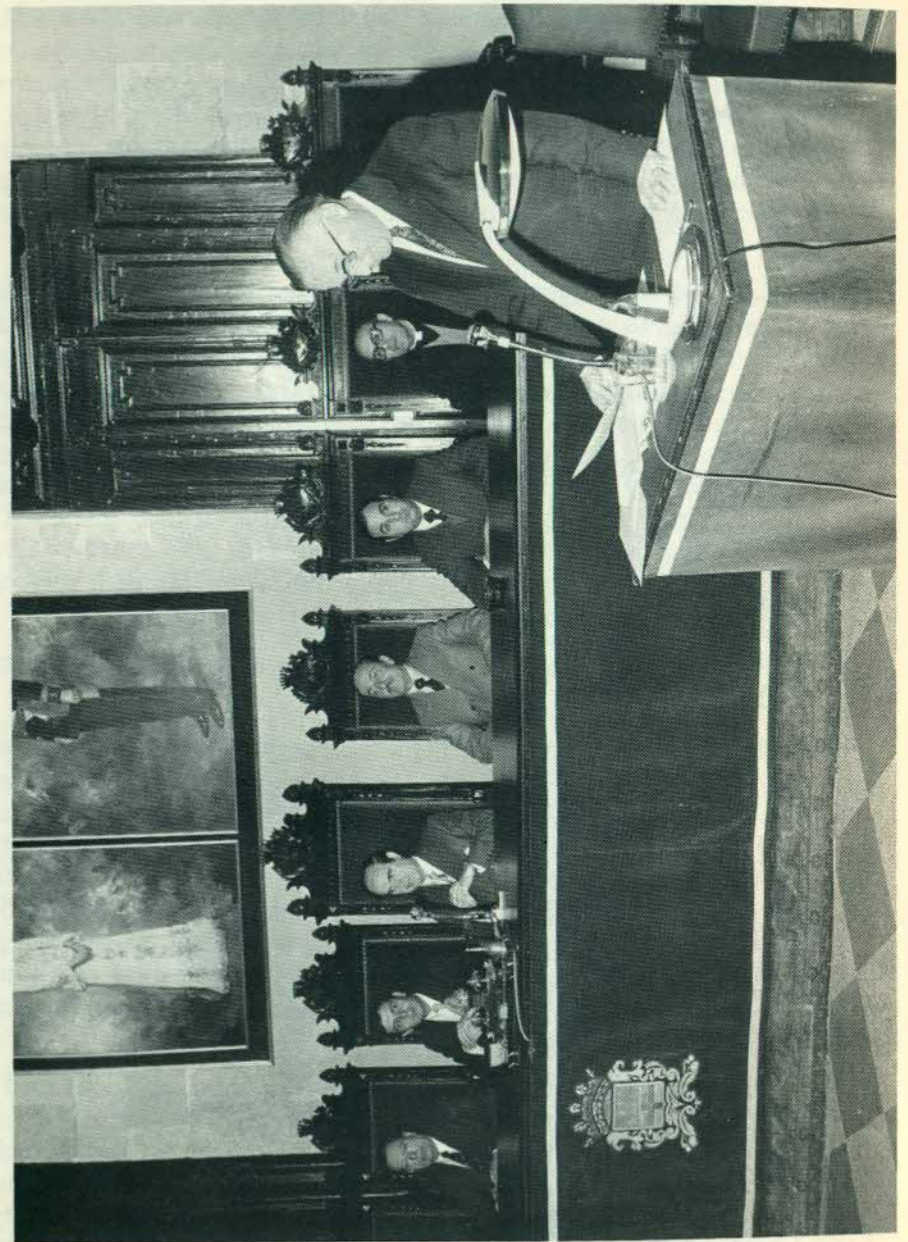
Tant se val, no podia; donades les circumstàncies de temps per preparar-la, d'estona concreta per desenvolupar-la i menys encara per a les meves aptituds personals.

Accepteu-me aquestes vivències per sinceres, per personalment viscudes i sentides, per entusiastes del Centre i de Manresa.

Les vivències no són biografies ni és crònica i això em salva. Les vivències no són Història precisa i concisa, ni donen graduació exacta en l'escala de valors. Són pures anècdotes, seqüències emotives personals i que no tenen altra fi, i ben fàcil per cert, de despertar en vosaltres la major part d'assistents, una cadena enorme d'altres vivències, de records, d'història en definitiva del Centre i de Manresa. I a través del sentiment, exaltació d'ideals i de fites a assolir. I tal volta fer comprendre la necessitat que pels 75 anys, les Noces de Diamant, tan properes, sortís la història completa del Centre, escrita per aquest nostre Historiador, que amb tanta cura i tant d'amor està escrivint la de l'Orfeó Manresà.

En aquestes paraules meves i més encara en les que després pronunciarà el docte Josep Maria Gasol i Almendros sobre la figura de Joaquim Sarret i Arbós, manresà il.lustre i president del Centre a qui avui la Ciutat honora com és merescut, tenen un missatge a la joventut decidida d'avui. Es una informació, és una vibració, és un convit a conèixer de viva veu primer i aprofundir després en la Història del Centre i de la Ciutat... I llavors ells, els joves, la forgin de bell nou amb empena i valentia. Qui no coneix la pròpia història, no la forja: ha de sofrir-la.

Aquestes vivències tenen una curiosa coincidència a més. I és que precisament en el moment d'acceptar aquesta comanda, jo, en un estat emotiu intens, les estava reactivant en la meva memòria, en el meu record, en el meu agraïment.

M'explicaré: Era el dia 7 de gener d'enguany al Teatre Conservatori, a la nit, curull de gent per a presenciar i aplaudir la gesta del MAKALU que els seus expedicionaris presentaven en una magnífica conjunció audiovisual. Després de les paraules justes i precises del President senyor Emili Martínez i Ballester i del cap de l'expedició, Josep Maria Montfort i Fàbrega, ens endinsàvem tots en l'ascensió, identificant-nos completament, com si cadascun de nosaltres fóssim un dels components. Fatigat de cos, però serè d'esperit me n'entornava anys enrera i recordava, recordava...

Recordava haver conegut el President d'Honor del Centre, en Leonci Soler i Marc. El gran patrici, la figura senyera del nostre renaixement, el polític de grans ideals, el pare espiritual del Centre. De molt menut de la mà del meu pare, se'm detenia a la plaça de l'Om dient-me: atura't que passa Don Leonci, amb un gran to respectuós. Anys després, ja en el batxillerat, tenia ocasió, acompanyat del seu nét Leonci Soler i Puig, de conèixer la biblioteca i una de les vegades de conversar amb ell, ja molt envellit, que amable em preguntava sobre els nostres estudis. Que cofoi i content ho explicava després a casa. Havia conversat amb aquella figura mítica de la meva infantesa. Aquella figura mítica que també li pertoca amb tot dret d'entrar en aquesta galeria de manresans il·lustres.

Recordava haver conegut a Josep Esteve i Seguí, el primer President (1905-1908).

El Sr. farmacèutic de la plaça de l'Om. La pedra clau de la vitalitat del Centre. L'home de la idea fecundant. L'home amb visió de futur. Ell, junt amb Joaquim Amat, Josep Coll, Francesc Sala, Manuel Sucrà, mentre estudiaven la Torre del Breny o el Castell de Balsareny o la Capella del Marquet, germinen la idea, tenen ànsia de promoció de la nostra gent. L'acte fundacional al Monestir de Sant Benet de Bages, el dia 23 d'abril de 1905, és l'inici d'un caminar i la primera batuta, la més difícil, és per Josep Esteve i Seguí, home culte, paramiòleg insigne, que en 20 anys recull no menys de 1.600 sentències populars. Divulgador persistent de les nostres essències.

Naturalment, jo no havia nascut llavors encara, però anys més tard i també molt aviat per informació familiar i de veïnatge, tinc present la seva figura afable, amb la barba retallada i ben cuidada. Aviat també, molt aviat, tindrè esment de la famosa tertúlia mèdica en la rebotiga de la farmàcia el caure el migdia: Joan Puig i Ball, Oleguer Miró i Borràs, Josep Arola i Salas, Angel Serra i Riera, el jove fill Antoni i aquell metge tan

decidit i tan jove, Manuel Casanoves i Gabernet. Anys després amb tots ells tindrè una profunda estima i m'honoraran amb la seva amistat.

Es ben clara en la meva retina la imatge repetida un i altre dia del Sr. Josep Esteve i la muller Sra. Quimeta Subirana, amb el fill Antoni al mig, abraçant les seves espatlles, després de migdia, carrer d'Urgell avall cap al seu domicili de la plaça Clavé. I la meua àvia dient a una veïna que els contemplava embadalida. Que són "macos"! Semblen la Sagrada Família.

Recordava a Joaquim Sarret i Arbós (P. 1908-1909) també anys enllà naturalment, entrant i sortint de casa seva a la plaça Calsina, corbat i amb el seu bastonet, i també a l'arxiu en visita escolar tremolant tots davant el Llibre Verd, les excel·lències del qual ens feia emocionar i aprofundir. No faig ni una paraula de panegíric, ho farà després càlidament el Dr. Josep M.ª Gasol Almendros amb motiu de col·locar el seu retrat a la Galeria de Manresans Il·lustres.

Recordava a Oleguer Miró i Borràs (P. 1910-1913). Si Josep Esteve i Seguí fou la idea fecundant, Oleguer Miró i Borràs fou l'ànima del Centre, el motor sense falles. President, director del butlletí, iniciador de la biblioteca, conferenciant erudit, investigador, literat, col·laborador en periòdics i revistes, tradueix d'idiomes estrangers novetats científiques, delegat de l'Associació Catalana d'Excursions Científiques, etc., etc., etc.

En el desembre de 1964 publicàvem un opuscle reeditant la conferència del 10 de juny de 1911. "El receptari de Manresa i la mort de l'Infant En Jaume Comte d'Urgell".

Es una descoberta meravellosa i que dona un goig intel·lectual en constatar que el cèlebre receptari de Manresa dongui la clau d'un enigma històric tan debatut com és la causa de la mort de l'Infant Jaume.

Recordem nítidament la venerable figura, barba blanca i ulls vius, i dels meus 12 anys tinc ben viva la imatge del dia del seu enterrament contemplat des del balcó del nostre domicili. La plaça de Sant Domènec, avui Fius i Palà, era curulla de gent silenciosa que retia l'homenatge pòstum al patrici Oleguer Miró en aquell dissabte de Glòria de l'any 1926.

I aquí, Sr. Batlle, Sres. i Srs., un fet en el meu ànim. Aquestes últimes nits estava retallant, escurçant perquè aquest treball tingués un equilibri i tingués exactament la durada que cal per les característiques de l'acte. Però tenia un sentiment intern, tenia una angoixa, i no em sentia fidel a mi mateix, de no poder parlar més d'Oleguer Miró i Borràs. Per això bruscament la nit passada, sense consultar a ningú, he pres la decissió: de que en aquest moment considereu-me no pregoner de la Llum ni tampoc soci del Centre Excursionista de la Comarca de Bages. Sóc simplement un ciutadà de Manresa que es dirigeix a vós, Sr. Batlle, dient-vos que la figura d'Oleguer Miró i Borràs és una figura important, insigne i extraordinària en la història de Manresa. Que som molts que estimem la seva obra i el seu exemple. I per això faig aquest incís i m'atreveixo a demanar que prengueu en consideració la petició de que Oleguer Miró i Borràs sigui també un dia declarat fill il.lustre de la Ciutat. Si tingués d'haver-hi un debat públic, encara que no crec que ningú estigui en contra, tal volta escèptics o ignorants de la seva obra, jo m'apunto com a defensor, com advocat per defensar aquesta causa tan legítima d'honrar i fer justícia.

I en aquell moment del debat jo portaria arguments i proves i fets i us posaré uns exemples. Com a Metge, jo diria... Metge de la Creu Roja, Subdelegat de Medicina, Metge dels establiments benèfics de la Ciutat, ardit introductor i propagandista de la vacunació antivariòlica a Manresa i Comarca. Publica la biografia del Dr. F. Piguillem i Verdana, apòstol de la vacuna a Espanya, editada pel Col.legi de Metges de Girona. Acadèmic de les Reials Acadèmies de Medicina de Madrid i Barcelona i de la de Bones Lletres de Barcelona. Distinció especial de l'Ajuntament de Manresa i Medalla de Plata de la Junta Local de Sanitat pels serveis efectuats amb perill i desinteressadament durant l'epidèmia de còlera de l'any 1855, etc., etc.

Jo diria que, com a literat, escriu monografies, dona conferències, col.labora en periòdics i revistes. Corresponsal del Diari de Barcelona uns anys. Furga en les costums de la nostra comarca. Director, des de la seva fundació, de la Revista Il.lustrada Jorba, són 18 anys de divulgació i testimoniatge autèntic de manresanisme, etc., etc.

Jo diria que com a intel.lectual, té diàlegs i carteig amb les grans figures de la seva època, Torras i Bages, Doctor Fastenrath, Monserda de Macià, Comenge, el literat francès Barres, etc., etc.

Jo diria que en l'any 1900 edita la seva obra cabdal Aforística Mèdica popular catalana "confrontada amb la d'altres llengües". És l'obra de 25

anys de pacient i erudit treball. Voluntat i capacitat, ajudat pels seus coneixements lingüístics i literaris del castellà, francès, anglès, llatí.

Jo diria que com a virtuts cíviques fou un fervent cristià i és un dels primers fundadors de la Lliga Regionalista. Vocal de la Junta de govern del Casino de Manresa, Delegat de la "Societat d'Amics de la Instrucció", de l'Associació Catalana d'excursions científiques, de la junta d'obres de l'església de Sant Pere Màrtir, de la Junta del centenari dels Tres Roures. Presidí la segona sessió de la primera Assemblea Catalanista de l'any 1892, etc., etc.

Era l'home de cor humil que sembla desconèixer la seva vàlua. Té un bon sentit de l'humor, matitzat amb una punta d'ironia. És un veritable patriarca.

Repetim altra vegada que aquest incís fuig de l'equilibri d'aquest assaig d'avui i és produït pel meu entusiasme personal. No podia passar, però, sense fer aquesta glossa extraordinària de la vida d'aquest home que tant estimo i admiro.

Ho faig a títol personal però,estic segur, Sr. Batlle, i no ho prengueu per petulància, que en cas de debat públic, el Centre Excursionista de la Comarca de Bages, el Col.legi de Metges i l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, i no cal dir la seva família, apoiarien la petició. Moltes gràcies.

Torno a ésser el pregoner de les Festes de la Llum i soci del Centre, i després d'Oleguer Miró i Borràs, també recordava a Narcís Marrus i Nadal (P. 1914-1915) no en el Centre, també cronològicament impossible, ni tampoc anys després, però sí amb les explicacions i retrat temperamental conegut a través de l'amistat amb una de les seves filles, la senyora Montserrat Marrus d'Algué. Home dinàmic, idealista, obert, entusiasta.

També recordava a Pere Alier i Bonet (P. 1916-1917) no en el Centre, però sí físicament després, dintre i fora de la seva farmàcia en la plaça dels Infants i també a través de l'amistat amb el seu fill Pere Alier: Un cavaller, amable, tot bondat, meticulós com a bon professional farmacèutic.

Recordava a Josep Guitart i Santasusana, sacerdot (P. 1918-1921) gran mentor de joventut. Ell, historiador i geòleg, voltat de jovent, feia unes grans passejades dominicals i dels fòssils a la botànica i dels insectes

a les estrelles, donava un sentit a la vida, obria camins de superació. Jo, més enllà de la seva presidència, el recordo ja dins el Centre, sempre parlant i ensenyant, sempre dialogant, il·lustrant, tan aviat de topografia com de pergamins intrincats. La seva important col·lecció de pergamins fou salvada in-extremis al 1936 per socis del Centre deixebles seus i avui està en dipòsit al Monestir de Montserrat.

De 1921 a 1923 una altra singladura d'Oleguer Miró i Borràs, i aquí introdueixo una vivència d'ell més recent. El 28 de maig de l'any 1966 es celebra a Manresa la VI reunió anual de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears i, com és costum en l'acte inaugural, es glossa una figura mèdica de la localitat. I fou res menys que Agustí Pedro i Pons, l'inoblidable professor, l'home de paraula captivadora, que sense dubtar escollia, per glossar, la figura d'Oleguer Miró i Borràs. Les virtuts cíviques, mèdiques, humanes, cristianes i catalanes d'Oleguer Miró i Borràs foren cisellades amb la precisió de sempre per la gran senyera moderna de la medicina catalana. President d'Honor de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears. Fou una lliçó magistral.

Aquell dia fou transcendent en l'esperit de molts de nosaltres i allà al meu costat una senyora, menuda de cos i gran d'ànima, Rosa Miró i el seu marit Valentí Torra (pares de 14 fills) en els últims viratges d'aquesta vida tenien un moment de felicitat plena. El nostre pare no quedarà en l'oblit, ara ja n'estic segura, i amb maternal gest m'abraçava commoguda.

Després, acompanyant a Agustí Pedro i Pons a visitar la Seu Basílica, entre retaule del Sant Esperit i frontal Florentí, la conversa portada per ell, girava una i altra vegada sobre Oleguer Miró i Borràs.

El Centre Excursionista de la Comarca de Bages, conscient de la importància d'aquell acte, editava una grossa fotografia de l'homenatjat que fou repartida a tots els assistents, amb una sentida dedicatòria.

Recordava el metge Sr. Josep Arola i Sala (P. 1924-1930). I aquí amb intensitat la meva primera vivència personal amb el Centre, ubicat llavors en el que és avui estatge de l'Orfeó Manresà.

Estava ell voltat d'una vintena d'excursionistes, que escoltaven atents les seves instruccions sobre les primeres cures a realitzar en accidents en la muntanya, i jo, ulls esbatanats escoltava, mentre el meu pare Urbici ens inscrivía a la primera sortida que marcaria una fita en la meva història personal: l'anada uns dies després a Ribes i d'allà a peu fins a Núria i l'endemà de bon matí l'ascensió al Puigmal on era batejat amb el nom d'"Ex-

cursionista marrec". Poc temps després i en una altra sortida de dos dies en un autocar, dur i incòmode però alegrement suportat, fèiem l'excursió visita a Poblet i Santes Creus, estudiats amb tota minuciositat i a la tornada i ja de fosca, Lluís Belmonte (tan admirat doncs era el que guanyava llavors totes les voltes a Manresa a peu) s'escapava de l'agarrament muscular del vehicle i es llançava carretera amunt en footing intens i l'atrapàvem kilòmetres enllà quan ja tothom angoixat creia que l'havíem deixat enrera o havia tingut algun accident.

Quin exemple més clar de l'esperit del Centre! Les lliçons d'un universitari, el Metge Arola: servei a la col·lectivitat. Una ascensió al Puigmal: coneixement del país, realització física, esport. I una anada a Poblet i Santes Creus: història, tradició, cultura, arrelament en les nostres fonts, realització intel·lectual.

Feiem país, apreníem a estimar la nostra terra, la nació catalana i ens agermanàvem tots amb un intent de realització personal i col·lectiva.

Això és el Centre Excursionista de la Comarca de Bages, llavors i sempre amb més o menys intensitat, amb més o menys vibració!

Benèit sigui el nostre pare Urbici que ens guià per aquests viarans quan teníem el meu germà i jo 8 i 10 anys, tot just orfes de mare.

I tornant al metge Josep Arola i Sala, gran personalitat mèdica i cívica, i d'ideologia política concreta i definida, un pensament surt net i precís. Els nets d'aquells seus excursionistes alligonats, ara muntanyencs de fama, també són atesos pel seu nét, metge Amand Redondo Arola, allà on la serra és més alta de llunyanes terres, al peu de cims que porten el nom de Makalu.

Durant la seva època com a president, les noces d'argent del Centre, no en tinc vivència concreta a pesar que ja estava a últims de batxillerat. Crec recordar vagament haver assistit a l'església de Sant Pere Màrtir en el solemne ofici que quatre sacerdots elements actius del Centre celebren: mossèn Josep Guitart i Santasusana, mossèn Benvingut March i Batlles, mossèn Manuel Bardolet i Domènech i mossèn Josep Lladó i Ramonet.

Recordava després a Josep Albagés i Ventura (P. 1931-1933) el mestre de primera ensenyança de Manresa que un solc més profund ha deixat en els seus deixebles. L'home de qualitats excepcionals i d'una vocació pedagògica sublim.

La seva actuació al Centre no fou res més que una continuació de la seva escola. Sempre a punt per a orientar. Quines classes de català les seves!

Les vivències ja les tinc de petit des del balcó de casa meua a nivell de la seva aula, el contemplava i el sentia, balcons oberts amb la seva veu aguda i persuasiva allà on són ara les sales d'assaig del Conservatori Municipal de Música, del carrer de Jaume I.

Més tard una bona amistat i una vivència concreta. Una conversa i uns consells atinats a dos adolescents, Joaquim Amat i Piniella i el qui parla. Era a Castells mentre esperàvem l'actuació de l'Orfeó Manresà.

La ciutat també l'honora ara, dedicant-li el nom d'un carrer, ben adient per cert, ja que per ell circulen i circularan cada dia bones dotzenes d'infants per arribar a la seva escola del grup Sant Ignasi.

Recordava després l'inefable Antoni Muset i Ferrer (P. 1934-36). No manresà, natural de Valls, tan ben integrat a la comunitat manresana, a través del seu comè professional en el jutjat d'aquesta ciutat i en la Presidència del Centre.

Home pulcre, músic, romàntic, la seva conversa afable i cerimoniosa, els seus concerts de violoncel i la seva poesia clàssica però ben polida.

Després em venia a la imaginació la temporada 1936-1939 i amb rictus de dolor l'allunyava del meu interior.

I ja en el 1939, recordava a Miquel Vidal i Bonastre (P. 1939-1942) que gràcies a la seva condició cívica d'aquell moment, donà suport i possibilitat de renéixer el Centre. Es un excursionista d'abans de la guerra, època heròica de descoberta. Des del Montserrat, pel canal dels micos fins el Puigllançada i el Cadí, anant a peu fins a Balsareny per agafar el tren, doncs els cèntims no donaven per més.

I en l'any 1942, ja afermat el Centre, el gran gest d'ell i de tots, de retornar la Presidència a qui la tenia en l'any 1936, Antoni Muset i Ferrer.

Gran germanor! Si tothom ho hagués fet així, de curar ferides! de posar bàlsam al dolor! de donar continuïtat als valors culturals i espirituals de casa nostra! Si tothom ho hagués fet així!

De 1942 a 1946, Antoni Muset i Ferrer.

Aprofito aquesta avinentesa per transcriure el Sonet que va enviar, ja jubilat i resident a Valls, amb motiu del Cinquantenari del Centre i escrit a Poblet.

Efemèrides sublim. Lluminosa
Ensenya cisellada amb lletres d'or
Excelsa arrel, de saba fecundosa
Llum fulgent que il·lumina seny i cor
Cultura és la senyera esplendorosa
El Saber, pels teus fills, és inclid nord
Pau, germanor, llaçada amorosa
Díptic, que dins el cor es manté fort
El nom beat dels venerables avis,
Fervorosa agença ran dels nostres llavis
evocant memorable fundació.
Cinquanta anys! Gesta viva en la memòria
jorn ple d'esperança, fita de glòria
per a la novella generació.

Recordava a Joan Torras i Puig (P. 1946-1949) popularment conegut per "Torras Procurador". Alt, cepat, cara somrient, bon caminador i bon coneixedor dels nostres viaransys. Esperit obert a totes les evolucions. Bon gourmet, conversador, infatigable. Recordem les converses amb la seva colla i l'Andreuet, el vigilant de més personalitat de Manresa, quan el rellotge tocava les petites, Born amunt, Born avall, o fent pou a plaça de l'Om.

Home preocupat que en l'evolució del temps que vivíem i les limitacions imposades, el Centre no es quedés esmortèit i faltat d'iniciatives.

Recordava a Ricard Cucurella i Serra (P. 1949-1954) madur excursionista, coneixedor de les nostres comarques, deixeble d'aquella generació promocionada per Mn. Josep Guitart. Enamorat de Montserrat i dels seus principis. Es basqueja per a organitzar conferències de divulgació de tots els nostres valors i té una obsessió: la revalorització del nostre entrañable Monestir de Sant Benet de Bages i donar impuls a les Seccions del Centre perquè tinguin vida autònoma i pròpia.

Les vivències en aquest període i els pròxims més que vivències són convivències!

Recordava a Pere Jorba i Puigsubirà (P. 1954-1964).

De passa curta i decidida, ferm trescaire de les nostres muntanyes, és un altre exponent de la promoció juvenil que feu en el seu dia mossèn Josep Guitart. Es el moment del gran esclat de l'escalada tan discutida llavors.

Tinc dues vivències ben netes i precises. Per una banda la publicació pel Centre de la Història de Sant Benet, del Rvnd. Fortià Solà, avui esgotada, i que tanta qualitat ens donava, i el patrocini de la Missa del Gall a Juncadella. Idea conjunta amb els del Gremi de Sant Lluc i que Carles Ribas i jo posàvem en pràctica quan això era una gran novetat. Tinc ben clar el gest dubtós d'aquell bon senyor Rector de Juncadella, Mossèn Joan, quan ens deia: "Voleu dir que vindrà gent, voleu dir que tindrà èxit?"

En aquesta Presidència les Noces d'Or del Centre, brillants, multitudinàries, vibrants. L'excursió col·lectiva al Pedraforca i la Creu al Calderer amb la peripècia policial de control i dificultats del matí al vespre.

La Medalla de la Ciutat aquí en aquest saló de la casa de tots.

L'Ofici solemne amb la vibrant glossa del Rvd. Genís Padrós. La descoberta dels retrats de Presidents desapareguts, el gran convit de germanor. El Butlletí extraordinari... tot fou viscut i sentit.

Personalment tres vivències més acusades:

Per assistir als actes del Pedraforca anava amb vespa de Malgrat a Saldes aquell 30 d'agost i després a peu cap al refugi Lluís Estasen, de Jaça de Prats. Però en la foscor em perdia i al bosc de Gresolet passava tota la nit. Sentia amb el poeta: Quin silenci! Quin cant! Fou la nit més bella, més rutil·lant, de viure més a prop de les estrelles. De sentir més prop a Déu.

En el convit, quedar-me absolutament colpit per les paraules del Sr. Josep Albagés, ja jubilat i resident a Barcelona. Quina humanitat, quina qualitat espiritual, quin bagatge, quina facilitat per a comunicar-se amb els altres! I en aquell mateix convit, conèixer i parlar amb un altre home mític del Centre i de Manresa, Pius Font i Quer, fill adoptiu de la ciutat, una altra gran personalitat que un dia o altre caldrà fer la seva apassionant biografia.

Recordava Francesc Jorba i Soler (P. 1964-1967) en el seu periple dins el Centre. Parlava sempre de trobar possibilitats per més publicacions i es desfeia en elogis dels seus col·laboradors, en especial de Fermi Rubiralta,

gran muntanyenc i infatigable secretari. Es lamentava que a Manresa no hi sortissin més periòdics com en altres temps.

Fa confessió pública que les seves afeccions provenen de la primera època en les conferències de Josep Esteve i Seguí, i més tard a l'escola d'arts i oficis per la pedagogia també tan pròpia i singular de Mossèn Valentí Santamaria.

Recordava a Ramon Salis i Bonastre (P. 1967-1971). Artista, romàntic, gran muntanyenc, ell i la seva muller. Amb grans dots d'organització. Qui no recorda aquell gran campament general de Catalunya a la serreta de Capolat? Dues centes tendes, més de dos mil assistents, 48 entitats, que feu impacte arreu de Catalunya per la bellesa del paratge i la perfecta sincronització de tots els actes i serveis.

Llavors era l'home angoixat (i ho continua essent) per trobar un estatge digne i espaiós on les possibilitats àmplies de realització del Centre fossin factibles.

Ell que m'ha honrat amb la seva amistat, em feia confident de les seves recerques sens desmai, i junts havíem fet gestions prèvies i estudis econòmics, pobres de nosaltres! i per posar un exemple entre molts, el d'adquirir la casa de la impremta Bausili, al Passeig, que estava en venda on somniadors hi véiem ja el Centre amb totes les seves instal·lacions i amb l'Institut d'Estudis Comarcals plenament desenvolupat.

Recordava després a Antoni Bahí i Alburquerque (P. 1972-1975) imatge d'una nova generació que ja no portava sobre les seves espatlles l'afeixugament d'haver viscut la guerra. Els seus pares, entusiastes i eficients col·laboradors del Centre de sempre.

Empenta juvenil i capacitat muntanyenca, apte per organització, capdavanter d'un grup ardit i valent que amb minuciosa preparació i amb fites de llarg abast iniciaren la descoberta del món portant el nom de Manresa a racons insospitats (Groenlàndia, Andes, Kilimanjaro, etc.).

I finalment, l'actual President, Emili Martínez i Ballester, que recull la torxa i amb la mateixa mentalització de A. Bahí, segueix el camí emprès que culmina fins ara amb la gesta de Makalu, la més alta fita aconseguida pel muntanyisme català i espanyol fins el moment present.

I amb tots els Presidents com a símbol recordava els equips directius i tantes persones valuoses que d'una manera o altra han donat vida i qualitat al Centre Excursionista de la Comarca de Bages.

Llavors, allà en el teatre Conservatori, en aquest 7 de gener de 1977, sonaven grans aplaudiments i s'iniciava un descans en la projecció. Tornava a contemplar aquella gentada de totes les edats i condicions i de totes les ideologies. D'universitaris i intel·lectuals a obrers manuals, passant per sacerdots i monges, i per sobre de tot, al meu entendre, la presència de famílies completes: pares i fills!, entre ells l'esposa Angels i els nostres sis fills, bons afeccionats a les muntanyes i al romànic, gràcies a Déu. Sensacional! No hi havia la tan comentada ruptura generacional. Tots aplaudien, tots vibraven i s'identificaven amb els ardits i valents muntanyencs de l'Himalaia.

I jo em deia, verament commogut: Gràcies, moltes gràcies Centre Excursionista de la Comarca de Bages.

En aquell precís moment, Emili Martínez, com a President del Centre, em demanava confirmar l'acceptació d'aquest pregó: Fou un SI sense paraules ni condicions.

I ja de nou en la segona part de la llarga i no fatigant projecció audiovisual, continuava pensant en el Centre, sintetitzava i comparava i treia deduccions i conclusions.

Constatava per exemple la juvenil progressiva edat dels Presidents del Centre, com també si el Centre era en els primers temps fonamentalment cultural i a més esportiu, ara és fonamentalment esportiu i a més cultural.

En aquesta presentació de la gesta del Makalu marco complagut com ens presentaven una sinòpsi de l'art, religions, sociologia, formes de viure del poble de Nepal. Segell inconfusible del Centre i que de cap expedició d'altres entitats no he vist mai tan ben realitzat.

Constatava també com dins les activitats bàsiques del Centre han nascut altres inquietuds que en créixer i fructificar han produït noves entitats sorgides del tronc matern del Centre, i això és poc conegut.

Vegeu sinó: l'atletisme manresà (amb el gran Josep Pla), els escacs, el sardanisme, el basquet, el Lingua Club, foren fecundats dintre les activitats i les inquietuds del Centre.

Quina quantitat de fills o de troncs que no reneguen de la seva nissaga, però que mai ni simbòlicament celebren el Nadal amb els progenitors. Per què? Creiem que fonamentalment, entre altres raons, és en l'esquifiment de l'estatge immerescut als seus mereixements i a les seves necessitats.

I ja d'acord amb aquesta premisa voldria constatar un altre fet. Tothom qui ha passat pel Centre queda amarat de totes les seves essències i no en renuncia mai, però després de l'activitat febril d'uns anys, bruscament passa a la reduïda col·laboració i al mínim contacte físic. I aquest fet no positiu, som molts que creiem que el condicionament de l'estatge social hi juga un paper important.

A una certa edat es requereix una comoditat, un silenci, un assossegament i a més, com em suggeria un actual membre directiu, un horari més ample d'accés a les seves dependències i biblioteca. Els horaris de la gent madura i estudiosa no concorden exactament amb els de la gent jove en general.

Permeteu que us expliqui una experiència: la viscuda en la gran tertúlia del Gremi de Sant Lluc: artistes, metges, advocats i intel·lectuals reunits molts anys fins molt tard de la nit en confortables seients del cafè de l'Hotel de Sant Domènec. Gent de totes les ideologies però units sota una inquietud intel·lectual acusada, una amistat profunda i amb una fita comú: l'amor a Manresa i a les seves coses. En uns anys grisos com a col·lectivitat, infecunds totalment en les classes dirigents manteníem el diàleg i l'afany de renovar-nos, teníem l'inconformisme davant del "tansemensonisme" col·lectiu. Sense Estatuts ni Juntes directives, teníem però dos capdavanters: l'autodidacta Sr. Joan Balet i Prat, l'home de més sòlida cultura i més ben digerida que mai hagi conegut, reflexiu, discret, suau, amable, de veu poc forta, i la de Manuel Casanovas, de no menys acusats coneixements, dinàmic, impulsiu, batallador, d'idees contundents, apassionat.

Doncs bé: tots els components del Gremi en un tant per cent molt elevat, érem socis del Centre i allà, en el cafè de l'hotel, ens consideràvem una filial. La idea de la Missa del Gall a Juncadella fou tramesa al Centre i realitzada conjuntament. La geganteta i les festes populars del Ninot i d'altres manifestacions cíviques organitzades llavors a pesar de la indiferència de molts i de l'hostilitat de molts d'altres, sinó oficialment, no deixaven de tenir un segell inconfusible del Centre.

Quantes vegades en les nostres controvèrsies ens dolia no tenir a mà la biblioteca del Centre per a consultar un planell, o una cita, o una data exacta.

I seguint aquesta línia torno a citar a Ramon Salisi i Bonastre en el seu esforç d'hores i converses i projectes quan fou cridat, subratllo, fou cridat per la seva vàlua personal i com a representant del Centre per coordinar i

convocar totes les altres entitats, per il·lusionar-se novament en les possibilitats que oferien els amples espais del Casino de Manresa posats en principi a la seva disposició. Fem pública la nostra indignació, el nostre disgust, la nostra tristesa perquè apart de la discutible llibertat d'especular amb el pam quadrat i la cantonada brusca, hi havia la mofa intolerable a uns homes manresaníssims, idealistes, nets de cor i d'esperit, als quals no se'ls pot ofendre oferint solucions que sabien bé que no pensaven realitzar.

Que Déu confongui els Botiflers!

Sí, senyores i senyors, els Centres necessiten espais, mitjans i promoció. L'Institut d'Estudis Comarcals ha de caure sota la responsabilitat dels Centres Excursionistes.

Sí, he dit Centres, en plural, els dos Centres, superats els Favets i Tremendos, estan en la línia de les causes comuns, ben agermanats en activitats iguals: Arqueologia, Espeleologia, Art de les nostres contrades, Història de les mateixes, Esquí, Muntanyisme, Escalada, Films, Fotografia, Publicacions, Cartografia, etc., etc.

El de menys és la fusió jurídica i un nom nou; el de més és l'espai ample per les reunions i estudis, és la Biblioteca al dia i l'Hemeroteca també. Són els mitjans tècnics adients, és la confortabilitat, l'espai per utilitatges, etc., etc.

I llavors, en les empreses comuns, agermanats, avancin sota una sola consigna ben suggestiva per tots ells: Manresa com a capitalitat d'unes comarques, com a Cor de Catalunya.

I finalment, en aquella nit del Teatre Conservatori, pensava amb admiració i agraïment en tota aquesta quantitat de persones extraordinàries no massa conegudes, que amb una cultura superior adquirida pel seu propi esforç personal, autodidactes, han donat un to i una qualitat excepcional al bagatge del Centre. Deixo de banda citar ara els universitaris també que amb més o menys intensitat han col·laborat en aquest prestigi. Si sempre és d'agrair, no deixem de tenir una ben clara obligació de fer-ho.

Heus aquí els que hi assistiren: Joan Vilajosana, Carles Canyelles, Josep Selga, Urbici Selga, Simeó Selga, Joan Pla, Joan Conesa, Jaume Serra, Esteve Cura, Marc Miravittles, Josep Borràs, Josep Gassó, Jaume Gibert, Andreu Mora, Miquel Pujol, Jaume Duran, Francesc Calafell, Jaume Riera, Josep Portabella, Lluís Belmonte, Josep Reig, Ricard Riu, Joan Vilalta, el xòfer Botifoll i Isidre Vives.

A més tots ells, els autodidactes, són unes persones sepxilles, discretes, eficientíssimes, esperit de servei sense demanar contrapartida, sempre a punt sense desmai, en una paraula: Eficiència i Amor al Centre pel Centre i per Manresa.

Citava abans pel Gremi de Sant Lluç a un home excepcional, el Sr. Joan Balet i Prat i sense cap ordre preestablert jo diria tal com em vénen a la memòria.

ANGEL SERVET I MARTI, Professor de Català i exquisit coneixedor de totes les nostres coses, i el seu pare

SALVADOR SERVET I VIDAL, L'home humil i eficient i de tants coneixements.

JOAN GRIERA I CARRETE, Poeta.

MARC MIRAVITLLES, Autor teatral.

TON SITJES I PLANAS, Campió del sentit comú.

FRANCESC VILLEGAS I MARTINEZ, Especialista en Romànic.

FRANCESC JUNYENT I MAIDEU, El de les serps i fauna de la comarca.

ANTON COSTAFREDA, Aventurer i coneixedor del món.

ARTUR BARGAY I SUBIRANA, El violí als cims.

FRANCESC BRUNET I JANERAS, Col·leccionista de fama i gran coneixedor del món montserratí.

JOSEP M. TORNE I PUJOL, Lector infatigable.

JOSEP M. VILLALBA I EZCAY, El poeta de les muntanyes.

RAMON CARAZES I VEHI, El sempitern i gelós bibliotecari.

FRANCESC PUIGARNAU I REY, Cap de publicacions i col·leccions.

RAMON ESTRADA I CARBONELL, El franciscà de la cultura.

MODEST TUSET I CANET, Idiomes i viatges.

GABRIEL MORA I ARANA, El nostre gran poeta actual.

BLAI PADRO I SALA, El literat. I el seu oncle

JOSEP PADRO I GONZALEZ, El dibuixant. I el seu avi

BLAI PADRO, El gran erudit.

LLUIS SERRAT I OLIVA, L'indispensable tants anys.

JOSEP PORTABELLA. L'investigador.

JOSEP ESCALE. El jove de les pedres.

MARTI IGLESIAS. El col·leccionista d'estampes i de romànic.

ANSELM CORRONS I PERRAMON, L'artista.

JOSEP MASUET I CURTO, Astrònom.

FIDEL RIU I DALMAU, Poeta i Publicista.

etc., etc., etc.

Si aquestes paraules meves tinguessin la mínima qualitat per ésser publicades, jo us demano, senyors Presidents, la vostra immediata aportació dels noms que segurament oblidat o no conec.

Perquè a tots ells va dedicat aquest pregó. A tots els que també han intentat i aconseguit per l'Entitat i per Manresa el Makalu de la cultura.

I mai més oportú, aquest moment, que en la Galeria de Manresans Il·lustres hi entra un president del Centre, un genial autodidacta, Joaquim Sarret i Arbós.

Senyores i senyors, en els mots finals, copio íntegrament un paràgraf del Pregó de l'any passat, del Dr. Josep M.ª Gasol Almendros, completament identificat amb el mateix. Diu així:

“La festa de la Llum és festa religiosa i popular. Puix és una acció de gràcies col·lectiva a la Trinitat augusta, per la solució del problema espiritual (l'excomunió, l'entredit, la discòrdia) i del problema material (la manca d'aigua, la misèria, la fam). Es una manifestació pública d'alegria, per la pau restablerta mitjançant la concòrdia entre el bisbe i la ciutat —que és com dir entre els béns espirituals i les conveniències materials.

I després us diem: El Centre Excursionista de la Comarca de Bages us convida a tots a participar en les Festes de la Llum de 1977, tan suggestives i tan adients.

El Centre Excursionista de la Comarca de Bages diu també en el final de l'editorial del Correu de la Llum: “El nostre servei i la nostra fidelitat a Manresa, queda en peu. La nostra voluntat d'avui és la dels homes d'ahir i la de les generacions que ens empenyen.”

I el pregoner afegeix, content i feliç: El Centre Excursionista de la Comarca de Bages porta 72 anys de vida, 72 anys de CAMI.

Un camí!
Quina cosa més curta de dir!
Quina cosa més llarga de seguir!
Quin so vulgar i estrany!
Un camí...!
Quina sentida de pena i patir.
Quina promesa de calma i guany!
Un camí...!
Els camins són l'angúnia primera,
del rústec cor llunyà
que ni ell sabia el que era
i per saber es posava a caminar...

I per saber es posava a caminar el rústec cor llunyà de Leonci Soler i March, i de Josep Esteve i Seguí, i d'Oleguer Miró i Borràs, i tots els seus, i van caminant amb el rústec cor de totes les generacions, per saber, per realitzar-se i per aconseguir per Manresa i els seus fills aquella Llum tan resplendent, tan gentil, tan clara i pura.

Moltes gràcies.